

CAND. MERC.AUD./CAND. MERC. STUDERENDE

Vintereksamen 2013-2014

Ordinær eksamen

Skriftlig prøve i: 4620620039 Selskabsret

Varighed: 3 timer

Hjælpemidler: Alle

De tre søskende Asger, Bent og Cecilie ejede og drev virksomheden Plæneklipperen A/S. De udgjorde ligeledes selskabets bestyrelse. Asger, der var produktionschef i virksomheden, var bestyrelsesformand. Selskabskapitalen var på 900.000 kr., som var ligeligt fordelt på de tre ejere. Firmaet producerede robotplæneklippere og havde de seneste år haft overskud. De frie reserver udgjorde i 2008 9 millioner kroner.

I december 2008 havde Asger, Bent og Cecilie fået en henvendelse fra Ole Opfinder. Han havde opfundet og patenteret en robot, som kunne rense gårdspladser med småsten for ukrudt og rive den pænt. Han manglede kapital til at sætte maskinen i produktion og foreslog derfor, at Plæneklipperen A/S stod for produktionen og at han blev medejer og ansat i virksomheden. De tre søskende havde længe været på udkig efter nye forretningsmuligheder, og efter en del forhandlinger og beregninger af omkostningerne ved at sætte robotten i produktion blev man enige om vilkårene for et samarbejde.

Da man ikke helt kunne overskue markedet for en sådan robot, ønskede A, B og C ikke, at "sætte deres virksomhed på spil". Man valgte derfor at stifte et datterselskab, Ren Gårdsplads A/S, med en kapital på 10.000.000 kr. Plæneklipperen A/S tegnede 90 % af kapitalen, mens de resterende 10 % blev tegnet af Ole Opfinder. Ole Opfinder havde imidlertid ingen penge, hvorfor han indskød patentet som et apportindskud. Ole Opfinder blev ansat som direktør i selskabet, og bestyrelsen bestod af Asger, Ole Opfinder og dennes kone Dorrit. Ole Opfinder viste sig at være en dårlig direktør, da han var mere interesseret i at opfinde nye produkter end at lede virksomheden. Derfor måtte Asger ofte ind og støtte op omkring ledelsen af virksomheden, hvilket gav anledning til en del konflikter.

Efter et års arbejde og omkostninger til udvikling af produktionsapparat mv. var robotten på markedet og blev straks en bragende succes. Efterspørgslen steg med raket fart, og virksomheden voksede eksplosivt. Allerede den 31.12 2011 havde man oparbejdet et overskud på 3 millioner (årets resultat + overført overskud fra tidligere år).

Mens Ren Gårdsplads A/S gik godt, var situationen en anden i Plæneklipperen A/S. En tysk konkurrent var kommet ind på det danske marked med et langt billigere produkt, og Plæneklipperen A/S mistede markedsandele og fik snart likviditetsproblemer. Bestyrelsen i Plæneklipperen A/S besluttede derfor at låne penge i datterselskabet Ren Gårdsplads A/S. Man ville låne 3 millioner kroner rentefrit, således at man dels kunne afvikle noget dyr bankgæld, dels gennemføre nogle effektiviseringer. Det var Ole Opfinder derimod meget imod. Han havde netop opfundet en ny robot der kunne klippe hæk, og firmaet skulle til at udvikle en prototype. Hans kone Dorrit meddelte Asger, at hun også ville stemme imod, hvis spørgsmålet kom op i bestyrelsen.

Asger, Bent og Cecilie gjorde gældende, at Plæneklipperen A/S som moderselskab havde ledelsesretten og frit kunne beslutte, at datterselskabet skulle låne penge til moderselskabet. Og ville bestyrelsen stemme imod, ville man skifte den ud og så pålægge den nye bestyrelse at yde lånet.

Ole gjorde derimod gældende, at lånet var ulovligt. For det første var der tale om et ulovligt aktionærlån. For det andet kunne et moderselskab ikke overtage ledelsen af et datterselskab. For det tredje var det helt uforsvarligt at låne penge ud rentefrit og til det formål.

Inden bestyrelsesmødet blev de dog enige om at undersøge, om der 1) var tale om et ulovligt aktionærlån, 2) om et moderselskab har en ledelsesret i forhold til datterselskabet og 3) om en bestyrelse overhovedet kunne yde et sådant lån i den konkrete situation, eller om det var i strid med dens økonomiske ledelsespligter.

1. Tag begrundet stilling til de 3 påstande.

Da Ole Opfinder truede med at sagsøge Plæneklipperen A/S og Asger, Bent og Cecilie, hvis de gennemtrumfede beslutningen, valgte de at undersøge andre muligheder. Da de samme dag modtog en ny stor ordre, indvilligede banken i at udvide kassekreditte i et år. Da den tyske konkurrents produkt viste sig ikke at leve op til forventningerne, oplevede Plæneklipperen A/S det næste år fremgang igen. Ved udløbet af regnskabsåret den 31.12 2012 havde Plæneklipperen A/S et lille overskud på 10.000 kr., men sled fortsat lidt i det med likviditeten. Ren Gårdsplads A/S havde stadig stor succes, og trods udviklingsomkostninger til den nye robot endte de med et overskud (årets resultat) på 1 million kroner og et overført overskud fra tidligere år på 3 millioner.

Inden bestyrelsesmødet, hvor man skulle træffe beslutning om, hvor stort et beløb man skulle foreslå til udbetaling af udbytte til generalforsamlingen, mødtes de 3 søskende, som fortsat var vrede på Ole over, at han havde blokeret for lånet. De blev på mødet enige om, at de ville fryse ham ud af selskabet. For det første ville de fyre ham som direktør, og herudover ville de stille forslag om, at der ikke skulle udbetales udbytte i Ren Gårdsplads A/S, før moderselskabet igen havde styr på likviditeten og havde et solidt

overskud. Asger indkaldte derfor inden generalforsamlingen til et bestyrelsesmøde i Ren Gårdsplads A/S med to punkter 1) afskedigelse af Ole Opfinder som direktør og 2) udbetaling af udbytte.

På bestyrelsesmødet redegjorde Asger for Oles manglende evner som direktør og meddelte, at moderselskabet gerne ville have ham udskiftet. Han fremlagde derfor forslaget. Ole mente dog ikke, at bestyrelsen kunne træffe beslutningen, da både han selv og hans kone ville stemme imod. Asger anførte, at ingen af dem havde stemmeret og at han derfor alene kunne træffe beslutningen, og hvis det ikke var tilfældet, skulle beslutningen træffes på generalforsamlingen, og så ville Ole alligevel ryge ud.

2. Tag stilling til hvem der kan træffe beslutningen.

Med hensyn til spørgsmålet om udbyttebetalinger vedtog Ole og hans kone mod Asgers stemme at indstille til generalforsamlingen, at der blev udbetalt et udbytte på 2 millioner kroner. På den efterfølgende generalforsamling, hvor Bent var mødt frem for Plæneklipperen A/S, da Asger var på forretningsrejse, stemte Bent imod forslaget om udbyttebetaling og stillede i stedet forslag om, at man ikke skulle udbetale udbytte i Ren Gårdsplads A/S, før Plæneklipperens økonomi var solid og man havde overstået sine likviditetsproblemer. Ole, der nu var uden stilling, blev rasende og sagde, at de "fandeme ikke skulle forsøge at sulte ham ud". Bent anførte, at det på ingen måde var tilfældet. Datterselskabet var forpligtet til ikke at udbetale udbytte, så længe moderselskabets økonomi var så sårbar.

3. Tag stilling til spørgsmålet om, hvorvidt Plæneklipperen A/S kan beslutte, at der ikke skal udbetales udbytte i datterselskabet.

Bent kunne se, at man risikerede en retssag vedrørende spørgsmålet om udbytte. I en pause på generalforsamlingen ringede han derfor til Asger og Cecilie og foreslog dem, at man, i stedet for at forsøge at sulte Ole ud, indførte en vedtægtsbestemmelse om, at en majoritets ejer kunne indløse minoritetsaktionærens kapitalandele. Man kunne komme med forslaget under punktet eventuelt. Så snart den var indført, kunne man indløse Oles kapitalandele. Asger og Cecilie synes som udgangspunkt, det var en god ide, men var i tvivl om dels hvorvidt beslutningen kunne træffes på den igangværende generalforsamling, dels med hvilket flertal en sådan beslutning skulle træffes. Cecilie mente slet ikke, det var nødvendigt med en vedtægtsændring, men mente at have hørt, at man altid kunne indløse en minoritetskapitalejer. Bent skyndte sig derfor også at ringe til en af Asgers venner, Ib, der læste jura på universitetet, for at spørge ham.

4. Hvad skal Ib svare på de 3 spørgsmål?

Asger, Bent og Cecilie indså, at Ole ville slæbe dem retten næsten uanset hvilken beslutning de traf. De besluttede sig derfor for at forsøge at købe ham ud. De erkendte også, at det ville blive dyrt, da virksomheden var baseret på hans opfindelser. De foreslog ham derfor dels royalty for hvert salg de havde af hans produkter, dels en sum for hans kapitalandele. De tilbød ham at købe hans kapitalandele for 6

millioner kroner. Der var her to mulige løsningsmodeller. 1) Ren Gårdsplads A/S kunne opkøbe hans kapitalandele som "egne kapitalandele", eller 2) Plæneklipperen A/S kunne købe en del af aktierne, og Asger, Bent og Cecilie skulle så købe resten selv. De manglede 1 million kroner, som de skulle låne. Banken var villig til at låne dem pengene, men ønskede sikkerhed. Den foreslog de, at Ren Gårdsplads A/S kunne stille. Ole var positiv over for løsningerne, men ville sikre sig, at de var lovlige.

5. Tag begrundet stilling til lovligheden af de to løsningsforslag.